

priliki Njenega goda, Njenega vnebohoda, hočemo Nje j tožiti vse naše težnje, vse bolečine naših src! Ona pa se bode ozrla z milim očesom na nas, saj še ni nikogar zapustila, a našega življenja čoln bode mirno plaval, naj še tako udriha po njem valovje strasti in sovražtva, zakaj, njegovo krmilo je v dobrih rokah, v rokah naše prave, naše nebeške —
m a t e r e.

Delovanje deželnega zbora.

Že tri leta je od tega kar so se odstranili slovenski deželni poslanci iz štajerskega deželnega zbora, a vendar bi bilo za naše kmete jako potrebno, da bi se vdeležili zborovanj, ker se v deželnem zboru vedno in vedno tudi govori in razmotriva o kmečkih zadevah.

Hočemo si danes ogledati, kaj se je vse med tem časom v deželnem zboru zgodilo, tako, da bomo sprevideli, ali bi bilo potrebno ali ne, da se bi vdeležili slovenski poslanci zborovanj.

Gotovo zelo važno vprašanje za naše kmete in posestnike so bila brez obrestna deželna posojila. Saj v Halozah in Slovenskih Goricah, sploh povsod, kjer se kmetje bavijo z vinorejo, ni morda enega kmeta, morda ne enega posestnika, kateri nebi bil rabil tega posojila. V teh treh letih se je razdelil na brezobrestnih posojilih malone en celi milijon.

Napravile so se v tem času po celem Spodnjem Štajerskem vinorejske šole, kakor v Ptuj, Ljutomeru, Žalcu, Vojniku, i. t. d. Poslali so se med slovensko ljudstvo slovenski potovalni učitelji. Regulacija Pesnice se je vendar le dosegla. In sicer se bode od Možganje do njenega izliva v Dravo z delom takoj začelo. Ravno te dni so se poslali tudi inženjerji, da bodejo pregledali Pesnico v njenem gornjem toku, ker se bode prosilo za regulacijo tudi v tem delu te reke, katera je povzročila toliko škode našim kmetom.

Vse je voljno in lahko plačevalo davke. Vled tega so se v kraljevi zakladnici kupičili tovari zlata in ogromni kupi srebra. Že zgodaj so prištevali Trdomara k najbogatejšim vladarjem. Pa samo svetli denar ga ni mogel razveseljevati. Dal si je zato zidati prekrasne palače in velike gradove, kupoval dragocenosti in vabil gospodo v goste. Mnogokrat se je pustil z dobro godbo (muziko) zazibati v sladke sanje, a še ljubše mu je bilo ubrano petje.

Nekoč pride v glavno mesto znamenit pevec, o katerem so pravili, da je prehodil že ves božji svet. Njegovo petje je bilo tako lepo, da bi ga smeli angelji sprejeti v svoje zборе, prepevajoče večno slavo in hvalo neskončnemu Bogu, in glas srebrnih strun njegove harfe donel je toli milo, da bi gotovo ganil najtrše srce.

Tudi kralj je dal poklicati pevca v svoj grad. Ne da se popisati, kakšno veselje je postalo na dvoru. Vse, od zadnjega služabnika, do vladarja samega, veselilo se je krasnega petja in nebeške godbe. Ena veselica je sledila drugi. Le Ljudomila, ki je postal

Učiteljem se je vsaj toliko zboljšalo plačilo, da ne bodejo stradali, in da bodejo sadaj ložje žive samo svojemu poklicu, nječ našo mladino.

V Gradcu se je začela te dni zidati velika bolnišnica, katera hođe gotovo tudi v prid slovenskim kmetom.

Deželna bolnišnica v Ptuj se bode povečšala, kar je pač bilo zelo potrebno, ker ni bilo v njej prostora niti za polovico bolnikov, kateri so iskali zdravnikove pomoči.

Jako zanimivo pa je, da se je marsikateri predlog katerega so v deželnem zboru stavili kmetje, in kateri je bil občne kmečke koristi, ovrigel, ker ni imel večine. Tako je stavlil na primer srednještajerski nemški kmet Berger predlog, naj bi otroci na Štajerskem samo 6 let hodili v šolo. Podpiral ga je pri tem predlogu tudi nemški kmet Wagner. Ali se ne bi bil ta predmet sprejel, ako bi ga bili na primer podpirali slovenski kmečki poslanci, katerih pa ni bilo navzočih?

Toda morda ga itak nebi bili podpirali, ker podpirajo navadno le predloge, kateri uvažajo dohtarske ali pa farske koristi.

Vsakemu je tudi znano, koliko se je pomagalo v teh treh letih pri streljanju proti toči.

(Dalje prihodajči.)

Našim kmetom.

(Dalje.)

Par let, znabiti že par mesecev potem, ko je zapustil fant šolo in njene klopi, si skrbi navadno najprvič za tri reči, za uro, za fajfo in za ljubico. S tem hoče takorekoč pokazati svetu svojo doseženo močatost. In vendar ni jabolka, katera je začela prerano rudečeti, katera je prej padla z drevesa, kakor je bil njen čas, nikdar zrela, temveč ona je črviva. Ure mlad fant ne rabi v tednu, ker nima takega silnega

zadnje dni zelo žalosten, ni mogel ganiti čudni gost, da zapazili so celó nekaj svetlih solz v njegovih očeh.

Pri obedu reče kralj pevcu: „Pravijo, da si prehodil ves svet. Ali si že videl srečnejšo in bogatejšo državo, kakor je moja?“

Tujec se je spoštljivo priklonil ter odgovoril: „Veličanstvo, prehodil sem res vse kraje, nad katerimi se razpenja sinje nebo, a srečnejše države kot je tvoja, še nisem videl, pač pa bogatejšo. Daleč tam na zahodu gospodari kralj, čegar grad je pokrit z zlatimi in s srebrnimi ploščami. V krasnem vrtu ima tudi veliko drevo, narejeno iz čistega srebra, in od njegovih srebrnih vej visé zlata jabolka.“

Po teh besedah se je kralju zmračilo čelo. Ni mu bilo ljubo, da ni on prvi vladar na svetu. Obdaroval je pevca in ga odpravil iz grada.

Več dni je bil žalosten in zamišljen. Potem je ukazal Ljudomila pripeljati k sebi. — „Kaj mi pomaga moje velikansko bogastvo,“ mu začne pripovedovati, „kaj častenje mojega ljudstva? Toliko let že vladam srečno, pa še vendar nisem prvi na svetu.“

dela, da bi se moral ravnati po njenih kazalcih. Še manj pa jo rabi v nedeljo, ko nima po pravi krščanski navadi itak nič, kak pa vsaj jako malo opraviti. Z uro se hoče samo babati. Vsak pošten kmet, vsak pameten človek pa vè, kam pelje baharija, namreč v pogubo.

Tobak je strup, in on na človeka nikdar drugače ne upliva, kakor da mu škoduje. Starejšemu človeku ne bode toliko škodoval, kakor mlademu. Za mlada plača pa je tobak naravnost poguba. Le pogledite, kako čvrsti in močni so fantje, kateri do 20. leta ne kadijo, poglejte kako blede pa, kateri so začeli že s 16. letom ali merda prej kaditi fajfe ali pa še celo cigarete. Jaz poznam gospodarja, kateri si ni upal šš ne po svojém 24. letu kaditi pred svojim očetom. In dober gospodar je, kakor jih je malo takih. Dandanes pa žalibog že vidiš paglavce, kateri še niti niso dosigli 15. leta, ki pa so hujši po kadenju, kakor stari ljudje. Ostudna in gda razvada je tudi med našim ljudstvom razširjeno tako zvano „čikanje“. Le pogledi vsakega „čikarja“, kako pluje in jaz mislim, da se ti bode gotovo studilo, posebno ker je še navih grozno škodljivo zdravju.

Cvet, kateri na spomlad prerano iz zemlje pogleda, ne rodi sadu, temveč pozebe. Najnežnejši, najlepši cvet pa je v celém človeškem življenju gotovo — ljubezen. A ljubezen od 16 do 20 let je, kakor jo je označil veliki nemški pesnik — oslarija. Fant kateri je odrastel, kateri je doslužil vojaščino, naj si izbere svojo ljubico, ker je to že po naravi, a mladi mlečnezobi fant pa naj pusti dekleta pri miru, ker se itak ž njega samo norčujejo. Dragi očetje, skrbite za vaše nedorastle fante, ne pustite jih spati po hlevih in tako dalje, temveč prisilite jih, da morajo spati z vami v eni hiši. Drage matere, brez straha vam povem, da je vsaka od vas, katera pusti svojo hčerko spati zunaj, ali pa v drugi hiši, ne da bi se pazilo na njo, sama — prešestnica!

Denarja imam dovolj. Vzami ga, pojdi na jug ter mi sezidaj na gori Krasna, s katere se vidi daleč v sosedno deželo, velik grad, ki bo pokrit z zlatim plemom in čegar stene bodejo obdane z zlatimi ploščami!

Minister se žalosten prikloni do tal in reče z milim glasom: „Presvetli kralj! Zlata palača res pristoji (paše) tvoji mogočnosti in tvojemu veličanstvu. Toda iz južnih delov države prihajajo zelo žalostne novice. Rad bi ti jih bil poprej razodel, pa nisem hotel kaliti tvojega veselja. Že dolgo časa je v spodnjih krajih grozovita suša. Na njivah in travnikih je vse suho in samo ob rekah in vodovodih (kanalih), kjer škropijo rastline, je mogoče najti kako zeleno bilko. Vsled suše je poginila ljudem skoraj vsa živina nastala je že tudi huda lakota, in njej se je pridružila strašna njena sestra, kuga. Neizrečeno mnogo ljudij umira dan za dnevom brez vsake pomoči. Zato sem mislil prositi tebe, presvitli kralj, da bi vporabili nekaj zbranega denarja za podporo nesrečnežev. Treba bi hitro bilo nakupiti živeža za stradajoče, preskr-

Prava mati spi s svojo hčerko, dokler se ta ne omoži v eni izbi! Veliko solz, veliko žalosti in nesreče se boče na ta način zabranilo. Ako je tvoja hči dorasla in si jo je izbral pošten fant, pusti naj se tu in tam pogovarjata, ker zaljubljeni imajo med seboj dosti govoriti, a to se naj godi po dnevnu, in ti pa pazi, da se ne bodejo prekoracile meje spodobnosti. Ako imaš v peči pisker polu mleka, potem gotovo paziš, da mleko ne izkipi, ako imaš blizu slame ogenj, gotovo paziš, da se slama ne užge. Jaz mislim, da me razumeš! — Deklice, katere imajo otroke, navadno zapeljivci zapustijo, drugi fant pa si misli, ljudskih ostankov ne maram! Vsaka poštena deklina sploh fanta zapodi, ako pride ponoči k okni, češ, ako po dnevi nisem za tebe, ponoči hodijo pod okna samo potepuhi!

Pleše se dandanes povsod, po mestih in na deželi. Da, še celo „te stari“ se včasih radi zasučejo. A pogledite drage gospodinje koliki razloček je v mestih in na deželi. Ako je v mestih kak ples, potem gre mati ali oče s svojo hčerjo, in pazi s kom pleše, kako se obnaša. Na deželi pa grejo navadno deklina v krčmo samè, komaj, ko še je pri večernicah minul blagoslov, in potem pa pridejo pozno v noč navadno — grozno zmučkane domov. Ako že je zares treba, da se tvoja odrasla hčerka v nedeljo popoldan, ali pa pri kakih gostiji izpleše, no dragi oče, hajd za njo! Tam bodeš najšel gotovo tudi kakega soseda. Pogovarjaj se ž njim, pazi pa na tvojo hčerko, in ko se bliža večer, potem pa jo primi za roko in jej reči: „Zdaj pa greva domov, norosti je bilo dovolj, večno luč bode skoraj zvonilo in doma še je treba moliti prej ko gremo spat!“

Kdo bode branil ples? A pleše naj se pošteno, naj se obnaša pri plesu kakor se spodobi. Ako že nočeš in ne moreš zabraniti tvojim sinom in hčerkam plesa, ker človek se mora tudi tu in tam veseliti, zabrani vsaj njegove pohujšljive, slabe posledke. Znano

beti kmetom nekaj živine, poklicati od drugod več zdravnikov in izkopati nove vodovode, iz katerih bi se močila zemlja. Ko minejo nadloge in uime, pa začnimo staviti grad, ki bo na čast tebi in vsej deželi.“

Trdomar se jezno vzdigne in zakliče: „Kaj, tem lakomnežem naj dam svoje zaklade? Nikdar! Trpijo naj voljno udarce šibe božje, ki jih zdaj tepe za njihove prevelike grehe.“

„Pa veličanstvo,“ odvrne Ljudomil ponižno, „pomisliti moramo, da je tvoje zaklade zložil narod, in da ljudstvo dolgo let ne bode moglo nobenega davka plačevati, ako mu ne pomoremo. Če jim pa kraljeva milost danes pomaga, tedaj jutri že lahko vrnejo.“

Kralj ni bil vajen ugovorov in tudi ne odreči se kacej želji, zato zagrmí nad ministrom. „Tako je na pot! V dveh letih mora stati najlepša palača na svetu, drugače ti dam glavo odsekati!“

Ljudomil se zopet globoko prikloni in s solznimi očmi odide.

(Dalje prihodnjič.)

je, da ima zlodeš največ nastavljenih zajnk na plešišču. Mlada ptica pa, katera mnogo skače okoli zajnk, katera se z njimi igra, gotovo tudi prej ali slej v njih obtiči!

(Dalje prihodnjič.)

Razne stvari.

Kaplana so ubili. Dne 16. prejšnega meseca se je snidel kaplan A. Miklič v Makolah po noči ob pol 11. uri z nekaterimi ponočnjaki. Kakor se govori jih je zmerjal za potepuhe. Nastal je pretep, in kaplan je vsled od enega kamena mu prizadete rane dne 23. julija umrl. To je izid ponočnega pretepa, a žalostno je, da se je kaj takega med našim slovenskim ljudstvom zgodilo. Žalostno je, da je duhovnik bil v pleten v ta prizor, še bolj pa je žalostno, da se znajdejo med ljudstvom taki suroveži, katerim ni za človeško življenje, kateri si brezmiselno ohladijo svojo jezo z ubojem človeškega bitja. Toda mi ne bode sodili, zakaj kaplan je že pred svojim največjim sodnikom pred Bogom, ki vse vidi in vse ve. Navedene suroveže pa že ima sodnija. V kratkem bode izreklo porotno sodišče o njih svojo sodbo in potem bode vedeli resnico. Mogoče, da se je zgodila nesreča slučajno, mogoče pa je tudi, da je bila od te ali one strani povzročena. O mrtvih ne sme nihče govoriti slabega, o živih surovežev pa bode govorila sodnija. Naj že bode stvar kaka hoče, mi obžalujemo gospoda kaplana Mikliča iz dna naših src, in obsojamo popolnoma vsacega suroveža, kateri si ohladi svojo slepo jezo v človeški krvi. Našim vrlim kmetom bodi povedano, da omenjeni suroveži niso bili kmečki fantje, temveč iz drugih slojev, katerih pa tudi radi tega ne obsojamo, saj ni na svetu nobega stana, v katerem se nebi najšli slabi, zanikerni, vročekrvni značaji. A še nekaj družega je pri celi žalostni stvari. Sprevideli bodete dragi bralci takoj kake nesramnosti so mogoče na klerikalni strani. Mariborški, da, tudi krajnski klerikalni listi pišejo brez premiselka, da so napredni listi krivi navedenega uboja. To je nesramnost, kakor je večje svet ni doživel! „Gospodar“ pravi v svoji vse vrhunce presegajoči hujskariji proti „Štajercu“, da je „Štajerc“ s tem umorom v nekaki dotiki, da i njega zadene nekaka krivda. Za Boga milega, kdaj pa je pisal „Štajerc“, da bi se moral ta ali oni človek, posebno ta ali oni duhovnik ubiti? Sram vas bodi klerikalni prilizjenci, ali smo vam mi kedaj predbacivali sokrivdo pri umoru? Vsaki pameten človek obsoja vas v tej zadevi nigdar pa ne nas. Da pa bodete vedeli dragi nam bralci, bode vami povedali mi resnico v tej zadevi. Navedeni ubijalci niso bili nigdar naročniki „Stajerca“, nikdar ne na „Štajerčevi“ strani, temveč eden izmed njih je bil celo Štajerčev sovražnik. Takoj po navedenem umoru smo dobili o tem pritepu dovolj dopisov, in sicer dopisov od poštenih pravih možakov, in skličujoč se na te dopise trdimo resnico, o kateri smo bili itak že za naprej prepričani: „Štajerčevi imajo mirno vest pri vsakem po-

nočnem pretepanju, ravno tako tudi pri tem, pri katerem je žalibog moral plačati človek, mogoče po lastni krivdi, brezsrčno postopanje nevednih surovih postopačev s svojim življenjem!“ Kateri fant ali pabar je prišel tako daleč, da se je otresel tužnega jarma nazadnjaštva, kateri fant se je oklenil napredno mislečih listov, ta ima vsebi že dovolj prave sodbe svojega lastnega notrajnega življenja, ta se je otresel tudi zaslepljenega sovražtva. Kateri fant je čitatelj in naročnik „Štajerca“, on ne bode položil nikdar o pretepu roke na nobednega človeka, ker mu je taka surovost že davno premagano stališče. Dragi naši napredni fantje, Vi nimate nič opraviti s ponočnimi pretepi, o tem smo popolnoma prepričani, zato pa je v nebovpijoča nesramnost, ako klerikalni list šteje štiri ponočnjake, kojim ni bilo človeško življenje sveto, med naprednjake, med take, na katere so uplivali napredni listi, katere je v duho vodil „Štajerc“ k luči, kazoč jim temo!

Popravek. 1. Ni res, da bi se bil trudil pridobiti naše kmete za konzum; res je pa, da sem se trudil jih pridobiti za „Kmetijsko zadrugo.“ 2. Ni res, da bi bil kedaj na kancelni trgovca Kolbezen priporočal; res je pa, da sem ga priporočal zunaj cerkve, pri seji predsedništva in občnem zboru zadruge in ga priporočim vsakemu, ako nanese priložnost. 3. Ni res, da bi bil zadnjič rekel, naj kmetje pri Kolbezen-u kupujejo, čeprav bi znabiti dobili pri njem slabše blago po dražji ceni, kakor pri drugih trgovcih, res je pa, da sem rekel pri občnem zboru zadruge dne 8. jun. t. l.; rajši kupujem pri Kolbezen-u, kakor pri židovih, čeravno bi dobil pri njem slabše blago za dražjo ceno. 4. Ni res, da sem zadnjič v šoli skorej celo uro govoril le o „Štajercu“; res je pa, da svarim šolarje pri vsaki priložnosti, pred pohujšljivim berilom, ne da bi kedaj imenoval katerokoli knjigo ali časnik po imenu. 5. Ni res, da mi je neki fant zaklical iz klopi: „Štajerc je že dečko!“; res je pa, da še ni nikdar tekom 4 let, kar sem jaz katehet v Središču, nobeden učenec meni zaklical iz klopi kaj enakega. 6. Ni res, da dobro prodajam knjige; res je pa, da jih drage volje naročim, ako me kdo za to uslugo prosi in največkrat še sam trpim škodo pri poštnini. 7. Ni res, da sem rekel, k Marijini družbi morajo pristopiti tiste, katere niso prav poštene, tiste „te slabe“, ne pa pridne; res je pa, da sem rekel, Marijina družba ni samo za dobre dekline — za te bi družbe skorej ne bilo treba, — ampak tudi za „te slabe“; za dobre, da združene dajejo skupno dober zgled, za slabe, da se morejo od dobrih spodbujati in poboljšati. 8. Ni rez, da jaz razdelim „Vaše hčere“ in rečem te so pridne, te pa slabe; res je pa da dekleta v Marijini družbi ne ločim ter jih podučujem, da bi bile vse dobre in pridne. Središče, dne 14. julija 1902. Fr. Kozelj, kaplan.

Opomba uredništva: Po postavi mora vsaki list sprejeti njemu poslani popravek naj se v njem trdi resnica ali — laž. Tudi ta popravek je prišel k nam od „duhovniškega obrambnega društva“ v Ljubljani, in to pove dovolj! Gospod Kozelj piše: Ni